

Inspira STEAM, fomento das vocacións científico-tecnolóxicas entre as nenas

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN
PUBLICACIÓN DE NOVA ESCOLA GALEGA

ISSN: 1132-8932

Páx. 54-55

María Luz Guenaga Gómez

Facultade de Inxeñaría. Universidad de Deusto

mlguenaga@deusto.es

O crecemento económico e social no século XXI vai depender, en grande medida, da capacidade que teñan os países de xerar ideas, crear produtos e servizos innovadores e favorecer a competitividade das súas organizacións. A ciencia e a tecnoloxía volvéronse omnipresentes e as persoas necesitan adquirir habilidades e coñecementos científico-tecnolóxicos para a vida diaria. En consecuencia, é importante que a educación incorpore a toda a mocidade en igualdade de posibilidades para a alfabetización nestas áreas (Virtanen, Räikkönen e Ikonen 2015)^[1].

É alarmante, porén, a diminución da demanda de estudos de enxeñaría e ciencias, que representan no noso país tan só o 18,4% e 5,9%, respectivamente, fronte á media do 21,2% e do 8,1% da UE-28^[2]. A análise por sexo revela dúas fendas de xénero importantes: unha maior feminización da rama de Ciencias da saúde (70% de mulleres na matrícula total) e unha menor presenza de mulleres nas ramas de Enxeñaría e Arquitectura (25% de mulleres na matrícula total). Neste sentido, o sistema preuniversitario ten un papel determinante á hora de despertar o interese ou aflorar vocacións entre as mulleres para que se reduzan estas diferenzas formativas entre homes e mulleres. A redución desta fenda de xénero é crucial, na medida en que posteriormente terá o seu reflexo tanto na fenda salarial como nas posibilidades de inserción laboral.

Neste contexto xorde *Inspira STEAM* (<http://inspirasteam.net>). Trátase dun proxecto pioneiro para o fomento das vocacións científico-tecnolóxicas entre as nenas, baseado en accións de sensibilización e orientación, que imparten mulleres profesionais do mundo da in-

vestigación, a ciencia e a tecnoloxía. Ademais, trátase da primeira vez que se utiliza a metodoloxía de *mentoría* grupal nun proxecto de fomento das STEAM^[3] entre estudantes de primaria. Enténdese a *mentoría* como unha relación entre mentora e *mentorizada* de reflexión compartida e bidireccional, sobre problemas nos que ambas se ven inmersas e interpeladas. Esta metodoloxía foi seleccionada precisamente polo vínculo que se establece entre a mentora e as mozas e mozos (11-13 anos) durante seis sesións en horario lectivo, axudando a estas últimas a que teñan un espello no que mirarse e posibilitando o espazo de confianza necesario para que despenen todas as súas dúbidas.

A estratexia metodolóxica e innovadora que propón o proxecto *Inspira STEAM* lévase a cabo en sesións de sensibilización e concienciación en torno a «Xénero, Ciencia e Tecnoloxía» para grupos de 6º de Educación Primaria. Ditas actividades, dinámicas e interactivas, convidan a nenas e nenos a formulárense cuestións en relación ao papel da muller no mundo científico-tecnolóxico, a igualdade de oportunidades, o teito de cristal, o imaxinario colectivo, os estereotipos, etc. As claves do proxecto son:

- Queremos facilitar novos referentes de mulleres científicas e tecnólogas próximas.
- Que mozas e mozos descubran as profesións STEAM.
- Concienciar sobre a necesidade de que o desenvolvemento económico e social se produza entre homes e mulleres.
- Sensibilizar e orientar sobre as profesións en ciencia e tecnoloxía.
- Visibilizar e poñer en valor ás mulleres STEAM.

- Dar a coñecer os estereotipos existentes para que non condicionen a elección de estudos.

Inspira STEAM é un proxecto coordinado polo grupo *LearningLab* (<http://learninglab.deusto.es/>) da Universidade de Deusto. A primeira edición do proxecto, levada a cabo no curso 2016-2017, contou coa colaboración de 17 mulleres que, de xeito voluntario, actuaron como mentoras en 11 escolas do País Vasco con 200 nenas. O crecemento nestes poucos anos foi espectacular, chegando no curso 2019-2020 a máis de 80 centros con 228 mentoras e 21 mentores, traballando con 2.354 mozas e 2.369 mozos no País Vasco. Ademais, nos últimos anos chegaronnos mostras de interese para levar *Inspira STEAM* a outras zonas de España, desenvolvéndose durante dúas edicións en Cataluña e Madrid, e nunha ocasión en Cádiz e Vigo. Durante o curso 2019-2020 lanzarase, ademais, en Asturias, A Coruña, Jaén e Murcia. Como última novidade, podemos salienta que os esforzos realizados permitiron levar *Inspira STEAM* a Chile, e nos próximos meses implementárase nas rexións de Valparaíso, Os Ríos e a área metropolitana de Santiago.

O traballo realizado por todas as persoas implicadas e o impacto do proxecto tiveron o seu recoñecemento a través do Premio Buber 2019 ao proxecto Muller e Tecnoloxía, o Premio Dona TIC da Generalitat de Cataluña, o Premio Fundación Telefónica ao Voluntariado Educativo ou o Premio Boas Prácticas no Compromiso Social Universitario de Aristos Campus Mundus. Foi tamén recoñecido como exemplo de experiencia innovadora recollida no Informe Retrato do voluntariado en España – Fundación Telefónica, e como Iniciativa Relevante no Libro Branco das Mulleres no Ámbito Tecnolóxico, editado polo Ministerio de Economía e Empresa. ■

[1] Virtanen, S., Räikkönen, E., & Ikonen, P. (2015). Gender-based motivational differences in technology education. *International Journal of Technology and Design Education*, 25(2), 197-211.

[2] Informe SUE 2018. La contribución socioeconómica del sistema universitario español. Informe Sistema Universitario Español 2018.

[3] Siglas en inglés de Ciencia, Tecnoloxía, Enxeñaría, Arte e Matemáticas.